

**UCHWAŁA NR XXVIII/222/2021
RADY GMINY SADLINKI**

z dnia 22 grudnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sadlinki na lata 2022 – 2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 oraz z 2021 r. poz. 159, 1006 i 1981) Rada Gminy Sadlinki uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny w Gminie Sadlinki na lata 2022 – 2024, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sadlinki.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Sadlinki

Jarosław Gutmański

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE SADLINKI NA LATA 2022-2024

I. WSTĘP

Rodzina jest najbliższym środowiskiem wychowawczym dla dziecka posiadającym najlepsze warunki do przekazywania wartości, które pomagają człowiekowi w ukształtowaniu własnej tożsamości. Uczy reguł funkcjonowania w rzeczywistości, dzięki której osoba poznaje tradycję i kulturę społeczeństwa, w którym przyszło jej funkcjonować. Najistotniejszą sprawą jest więc prawidłowe funkcjonowanie rodziny tak, aby przygotowała ona członka rodziny do życia w społeczeństwie, postępującego zgodnie z powszechnie uznawanymi zasadami.

Głównym założeniem systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania służb publicznych, instytucji, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie. Ważną zasadą jest jawność działania organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny, jak też poszanowanie godności wszystkich osób. Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna dziecka i rodziny. Dziecko i rodzina wymagają wsparcia, szczególnej troski opieki i ochrony. W rodzinie wychowują się kolejne pokolenia, które w okresie swojej dorosłości kształtują społeczeństwo. Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokojenie potrzeb swoich członków, w tym rozwój biologiczny i psychospołeczny. Ponadto jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji oraz kształtowania się osobowości dziecka. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których długotrwałe oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną, nie potrafiącą sprostać swoim obowiązkom wobec dzieci, mającą ograniczone zasoby własne i możliwości samodzielnego rozwiązania występujących problemów oraz nie potrafiącą przezwyciężyć pojawiających się w systemie rodzinnym sytuacji kryzysowych. Nierzadko problemy występujące w rodzinie dysfunkcyjnej są bardzo złożone, a ich wielość powoduje trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji rodziny. W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia konieczne jest wówczas podjęcie działań interdyscyplinarnych, tj.:

1. diagnoza sytuacji rodziny i jej najbliższego środowiska,
2. analiza przyczyn pojawiających się kryzysów oraz monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych ich wystąpieniem,
3. rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej,
5. dążenie do integracji i reintegracji rodziny.

Odpowiednio zaprojektowane instytucjonalne formy wsparcia powinny mieć charakter pomocniczy, tj. uwzględniać zasoby własne rodziny, odbywać się przy jej aktywnym udziale oraz za jej zgodą. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać. Powyższe oddziaływania pozwolą rodzinom odzyskać poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 jest rozwijanie funkcjonującego w Gminie Sadlinki, spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Planowane w programie działania, w zależności od celów, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji danej rodziny, będą miały charakter: profilaktyczny, interwencyjny i reintegracyjny.

Udzielanie pomocy rodzinom dysfunkcyjnym nie powinno ograniczać się tylko do sytuacji kryzysowych, powinno zapobiegać rozszerzaniu się problemu, jak również systematycznie go niwelować, mieć charakter profilaktyczny i długofalowy umożliwiający dziecku wychowywanie się w rodzinie biologicznej. Każde

dziecko powinno mieć możliwość przeżycia szczęśliwego dzieciństwa jak również uczenia się prawidłowych relacji rodzinnych.

1. Wsparcie rodziny w systemie pomocy społecznej

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Sadlinki realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadlinkach. Celem działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby uprawnienia i możliwości, wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, umożliwienie im życia w warunkach godnych człowieka, zapobieganie powstaniu nowych problemów społecznych przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, a także wspieranie rodzin wychowujących dzieci poprzez finansowe wsparcie na pokrycie potrzeb związanych z ich wychowaniem.

2. Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej na terenie gminy Sadlinki (stan na 30.12.2020r.)

Powód trudnej sytuacji	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Bezdomność	10	10
Bezrobocie	55	183
Niepełnosprawność	46	88
Długotrwała lub ciężka choroba	17	32
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - ogółem	52	224
Alkoholizm	6	7

Powyższe dane wskazują, że kwestia bezrobocia jest czynnikiem dominującym w strukturze udzielania pomocy, kolejnymi powodami są: bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezdomność, alkoholizm. Bardzo często zdarza się, że w jednej rodzinie występuje kilka powodów trudnej sytuacji jednocześnie.

3. Diagnoza

Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Punktem wyjścia do określenia zadań Programu jest analiza danych ilościowych dot. mieszkańców gminy Sadlinki, w tym osób i rodzin objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sadlinkach.

Według danych z Urzędu Gminy w Sadlinkach (Ewidencja Ludności) na terenie gminy w pierwszej połowie 2021 r. mieszkało 5902 osób, w tym 1336 osoby w wieku od 0 do 19 lat, co stanowi 22,64 % ogółu mieszkańców. Dzieci w wieku od 0 do 6 lat było 516 (8,75%), od 7 do 15 lat – 683 (11,58%) oraz od 16 do 19 roku życia 253 osób (4,29%).

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie wynika, że według stanu na dzień 30.06.2021 r. w pieczy zastępczej przebywało 9 dzieci pochodzących z terenu gminy Sadlinki.

4. Formy pomocy

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadlinkach udziela następujących form pomocy:

- praca socjalna,
- pomoc pieniężna w postaci zasiłków stałych, okresowych, celowych,
- pomoc rzeczowa w postaci dożywiania dzieci w placówkach oświatowych,
- pomoc żywnościowa w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym,
- pomoc pieniężna w postaci: zasiłek rodzinny z dodatkami, świadczenie wychowawcze, świadczenia rodzicielskie, świadczenie pielęgnacyjne, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna, świadczenie jednorazowe „Dobry start”,

- usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- wsparcie asystenta rodziny.

II. CELE GŁÓWNE I SZCZEGÓŁOWE

1. Cel główny programu:

Rozwój i doskonalenie interdyscyplinarnego systemu wsparcia rodzin wychowujących dzieci, w tym rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze, w celu podniesienia kompetencji wychowawczych i przywrócenia zdolności do prawidłowego wypełniania ról rodzicielskich.

2. Cele szczegółowe:

- 1) Diagnozowanie i analiza środowisk m.in. poprzez:
 - a) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
 - b) pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
- 2) Promowanie prawidłowo funkcjonującego modelu rodziny i wspieranie rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej m.in. poprzez prowadzenie placówek wsparcia dziennego.
- 3) Zabezpieczanie podstawowych potrzeb bytowych dzieci z rodzin o niskim statusie materialnym (m.in. objęcie dożywianiem uczniów, zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej, monitorowanie zagrożeń dot. sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówką służby zdrowia).
- 4) Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej kryzys.
- 5) Zapobieganie patologiom społecznym powodującym dysfunkcjonalność rodzin.
- 6) Rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:
 - a) umożliwienie rodzinom korzystania z wsparcia asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,
 - b) umożliwienie dzieciom z rodzin przeżywających trudności korzystania z zajęć w świetlicy socjoterapeutycznej w Nebrowie Wielkim czy świetlicach opiekuńczo – wychowawczych w Sadlinkach.
- 7) Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązania już istniejących poprzez systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym z pracownikami służby zdrowia,
- 8) Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień i/lub terapii dla ofiar przemocy – współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sadlinkach, Punktem Konsultacyjnym w Sadlinkach, Zespołem Interdyscyplinarnym w Sadlinkach oraz z placówkami leczenia uzależnień.
- 9) Rozwój systemu wsparcia rodziny.
- 10) Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w budowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin poprzez wsparcie asystenta rodziny.
- 11) Podejmowanie działań profilaktycznych m.in. poprzez udział w kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie oraz udział w projektach mających na celu poprawę jakości życia rodzin.

III. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są rodziny zamieszkujące teren Gminy Sadlinki ze szczególnym uwzględnieniem rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, rodzin z problemem

bezrobocia, alkoholizmu, ubóstwa, przemocy w rodzinie. Program skierowany jest przede wszystkim do wszystkich rodzin wychowujących dzieci, w szczególności tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Program adresowany jest również do rodziców, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub którzy zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej, a także tych, których dzieci przebywają już w pieczy zastępczej. Jego realizacja polegać będzie na zasadach współdziałania w koalicji z partnerami środowiska lokalnego, tj. instytucje samorządowe, służba zdrowia, organizacje pozarządowe oraz innymi podmiotami, które specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Dzięki wspólnie podejmowanym działaniom dopracowane zostaną odpowiednie warunki i możliwości do wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie.

IV. REALIZATORZY PROGRAMU

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadlinkach we współpracy z instytucjami wskazanymi w tabeli.

Instytucja	Zadania
Urząd Gminy Sadlinki	-realizacja projektów, wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny, -prowadzenie na terenie gminy placówek opiekuńczo - wychowawczych,
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie	-udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych, -zapewnianie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, -udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo wychowawcze, -podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
Sąd Rejonowy w Kwidzynie Wydział Rodzinny i Nieletnich, Kuratorzy sądowi	-orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, -wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo – resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu, -podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sadlinkach	-zapewnienie osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznych form wsparcia (Punkt Konsultacyjny w Sadlinkach, placówki leczenia uzależnień), -finansowanie bądź współfinansowanie różnych form wypoczynku, w tym również z programem profilaktycznym, socjoterapeutycznym, w szczególności dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu i/lub przemocy w rodzinie, -wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży (w tym pozalekcyjnych działań opiekuńczo – wychowawczych, kulturalno – oświatowych, sportowych i rekreacyjnych) oraz osób dorosłych,
Zespół Interdyscyplinarny w Sadlinkach	-integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, -wspieranie osób i rodzin dotkniętych przemocą, -podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
Posterunek Policji	-zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na

w Sadlinkach	terenie gminy Sadlinki, -podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty, -przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży,
Placówki oświatowe	-realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych, -wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci, -pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży, -organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (różnorodne zajęcia pozalekcyjne, pomoc w odrabianiu lekcji itp.), -podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,
Służby medyczne	-podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty,

V. FINANSOWANIE PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 finansowany będzie ze środków finansowych pochodzących w szczególności z:

1. budżetu Gminy Sadlinki (uchwała budżetowa),
2. poszczególnych podmiotów realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny,
3. budżetu państwa (konkursy i programy rządowe),
4. dotacji unijnych.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

VI. MONITORING I EWALUACJA

Program Wspierania Rodziny w Gminie Sadlinki ma charakter otwarty i elastyczny. Pojawienie się nowych możliwości organizacyjnych, prawnych lub zidentyfikowanie nowych potrzeb społecznych będzie uzasadniało realizację zadań nie ujętych w Programie. Monitoring i ewaluacja będą spełniać funkcję wewnętrznej kontroli realizacji zadań, ocenę skuteczności poszczególnych działań oraz ocenę sposobu realizacji celów i osiągniętych rezultatów. Ewaluacja będzie się odbywać na bieżąco przez cały czas trwania Programu. Raport z ewaluacji i monitoringu będzie sporządzany po zakończeniu każdego roku. Raporty, sprawozdania i informacje z wykonania w danym roku zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby w tym zakresie będą zbierane przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek będzie przedkładał całościowe sprawozdanie roczne Radzie Gminy Sadlinki w terminie do 31

marca każdego roku za rok poprzedni.

VII. PODSUMOWANIE

Każda rodzina codziennie boryka się z problemami, które trzeba pokonać. Są rodziny, które potrafią sprostać obowiązkowi, pomyślnie rozwiązując własne problemy, lecz są też takie, które nie potrafią w pełni realizować swych funkcji oraz rozwiązywać swoich sytuacji kryzysowych. Trudne warunki materialne, nierozwiązane problemy, niedostatki w zakresie spełnianej przez rodzinę funkcji opiekuńczej, niewydolność wychowawcza, ograniczenia w zaspokajaniu wielu potrzeb, rozpad rodziny, zrywanie się więzi rodzinnych i zanikanie

poczucia odpowiedzialności, narastanie sytuacji konfliktowych to źródła wielu zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz. Współczesnej rodzinie potrzebna jest pomoc wielostronna, dlatego należy angażować wszystkie siły i środki społeczne. Wskazane jest podejmowanie działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających. Zadaniem wszystkich instytucji jest zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, które doświadczają zaniedbywania, przemocy ze strony rodziców. Cel ten można osiągnąć poprzez wspólne, jednolite zasady postępowania służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny. W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie i może zaowocować poprawą sytuacji bytowej małych i wzrostem świadomości rodziców w aspekcie troski o dzieci.

Uzasadnienie do uchwały Nr XXVIII/222/2021

Rady Gminy Sadlinki

z dnia 22 grudnia 2021 r.

Zgodne z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Natomiast art. 179 ust. 2 wskazuje, że programy uchwalane są przez radę gminy, z uwzględnieniem potrzeb związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny. Program określa kierunki działań w zakresie wspierania rodzin sprzyjające prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych z terenu gminy Sadlinki na lata 2018-2021. W związku z powyższym podjęcie uchwały jest uzasadnione.